

Стаття надійшла до редакції 12.03.2010.

УДК 101.8

*С.М. Пазиніч,
м Харків, Україна*

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ПОТРЕБ СУЧАСНОСТІ

Постановка проблеми. Викладацька діяльність може бути одним з найбільш безкорисливих, а можливо і поганських справ, наголошував Л.М.Толстой, якщо за неї беруться люди не обізнані в педагогічному професіоналізмі. Легко і успішно можна виконати певне завдання самостійно. Але намагаючись пояснити кому-небудь, як безпомилково і найкоротшим шляхом дійти до кінцевого позитивного результату в розв'язанні проблеми, промовець інколи попадає в безвихідь. І тут не важливо, наскільки щиро і натхненно «лектор» інтерпретує проблему, головне в цій ситуації те, що студенти не бачать саме його очима те, що він їм віщує. В такому разі він розпочинає замислюватися, а чи не простіше зробити все самому, тобто, вирішити проблему і надати їм готовий кінцевий результат. Це тупикова педагогічна ситуація, адже цим самим він позбавляє студента головного – шляху до істини. І якщо викладач не подолає цю критичну смугу і обрушиться на студентів з докорами про не розуміння ними теми, він неминуче відштовхнете їх від себе і заблокує будь-яку довіру до себе. Більше того, він зруйнує природну допитливість студента — важливий мотиватор у навчанні, а головне, викличе індиферентне відношення до навчальної дисципліни. Оскільки відомо, що студенти як тільки познайомилися з новим матеріалом, вони формують відношення до нього і як наслідок до викладача. Якщо відношення негативне, все останнє, що за цим відбувається, просто не сприймається. Шкода, але такі науково-методичні прорахунки, а ще гірше, відсутність педагогічної майстерності, руйнують навіть сильну студентську мотивацію до навчання.

Проте якщо педагог використовуючи різноманітні інструментарії за допомогою яких зможе створити працюючу ролеву модель і забезпечить підтримку, зв'язану з осмисленим і ненав'язливим інтелектуально мотиваційним керівництвом, то здивуєтесь несподіваним змінам відносно студентів до навчання і особисто до себе і предмета, який він викладає. Адже студентам завжди подобається освоювати досвіди, які допомагають їм самостверджуватися і цим самим завоювати пошану в суспільстві.

Детальний аналіз підходів до визначення змісту і сутності поняття педагогічної майстерності проводить І.А. Зязюн [1 30], В.В. Ягупов[2 106],

С.У.Гончаркнко[3 19], О.С.Пономарьов [4]. Взагалі можна стверджувати, що сьогодні відбувається активний процес становлення і творчого розвитку філософського аспекту вищезгаданої проблеми.

В той же час, менш дослідженими залишаються такі проблеми, як психологічно моральнісні, еротетикоемпатичні, формально логічні, а також системно стильові аспекти в навчальному процесі.

Мета дослідження саме і полягає у з'ясуванні сутності цих феноменів в їх гармонійному поєднанні з нагальними проблемами педагогічної діяльності в системі сучасного потреб суспільства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомо, що студенти, в першу чергу, мотивовані до навчання зацікавленістю або страхом, але зацікавленість у них значно переважає. Тож викладач, який «наганяє» страху в аудиторії не користується повагою у них в такій же мірі як і той, хто грає до студентів виставляючи лише відмінні та добрі оцінки не турбуючись за рівень знань студентів. В педагогічній практиці ми часто зустрічаємо факти, коли студенти всім загалом легко виконують все, чому викладач їх учив. Частіше за все, це свідчить про те, що він і в цьому ми глибоко переконані, встановив дуже низькі стандарти в навчанні або сам недостатньо освоїв навчальну програму. Тому він змушений робити подібний «відкат», а простіше кажучи викликає до життя своєрідна корупцію. Шкода, але таке ганебне явище буває у вищих навчальних закладах. Отож, оцінююча винагорода, повинна бути адекватною складності виконаного навчального завдання студентом. В протилежному разі маємо високий вал відмінних і добрих оцінок, а допитливих, кмітливих особистостей для країни, котра надіється конкурувати на міжнародній арені ХХІ століття, обмаль. Часто милуємося високим внутрішнім рейтингом українських вищих навчальних закладів і їх міжнародним авторитетом. В той же час представляється досить показовим, що жоден з українських університетів не потрапляє навіть до списку 1500 кращих вузів світу. І це тоді, коли у сфері освіти «економіка знань характеризується глобальним ринком з попитом на кваліфіковану робочу силу, яка підтримується наявністю міжнародного документа на відповідність кваліфікацій. Отже, освіта може використовуватись і як послуга, що продається, і як цінна інтелектуальна власність» [5, с. 107].

Саме цей факт свідчить, що істотне підвищення якості нашої освіти є надзвичайно важливим практичним завданням.

Отже, вищі навчальні заклади, ці унікальні інтелектуально виховні фабрики, повинні випускати висококласних фахівців аналітиків, володіючих еротетичним мистецтвом і бездоганною культурою спілкування в різноманітних сферах знань. Лише за таких умов країна здатна подолати небезпечний рубіж щоб не перетворитися в придаток високорозвинутих країн. Оскільки, країна, за влучним

висловом Ф.Кюрі, яка не вкладає достатні кошти в розвиток науки перетворюється в колонію.

Яким саме бачиться викладач вищої школи, у чому полягає його місія, які вимоги висуває суспільство до нього? Ці питання не випадково перебувають нині, в складних умовах розвитку нашого суспільства, у полі зору сучасної наукової думки й громадськості. Адже від їх оптимального вирішення певною мірою залежить кінцевий результат як реформування вищої освіти, так і доля українського народу в соціально-політичному і культурному просторі світу.

Безперечно, що атрибутом педагогічної діяльності був, є і буде педагог-вихователь.Сьогодні неможливо уявити особистість викладача вищого навчального закладу без ключових моральнісних чеснот, без педагогічних достоїнств, якими він повинен філігранно володіти. Отож, на деяких рисах педагога в контексті сучасних вимог до нього суспільства зосередимо увагу.

Найголовніша вимога суспільства до викладача - він зобов'язаний бути **Особистістю**. При аналізі його якостей та особливостей необхідно виходити з розуміння особистості як цілісного утворення з багаторівневою структурою[6, с. 76]. Серед цих рівнів головними є: а) базовий, тобто психосоматичний, який визначається основними ознаками його нервової системи; б) верхній, або емоційно-оцінний, який складається з мотивів, потреб, інтересів, оцінки і самооцінки особистості; в) проміжний, або поведінковий рівень.

Однією з визначальних якостей викладача має бути його висока професійна компетентність. Ми спеціально виокремлюємо і наголошуємо на її домінуючій характеристиці, оскільки студенти цінують викладача перш за все як фахівця в будь якій галузі. Ніякий кругозір, ніяка загальна культура і навіть бездоганний світський етикет і моральність не допоможуть викладачеві завоювати авторитет у студентів, якщо він «не панує» у питаннях і справах власної професійної царини. В контексті цієї теми можна поставити питання: «А чи може моральнісна людина-педагог дозволити собі некомпетентність у викладанні навчальної дисципліни?».

Цілком природно, що окрім високого професіоналізму у своїй навчальній дисципліні, викладачеві необхідно володіти також і педагогічною майстерністю на рівні мистецтва. У тлумачному словнику В. Даля слово «мистецтво» пояснено так: *«Искусный, относящийся к искусу, опыту, испытанию, искусившийся, дошедший до умения или знания многим опытом; хитро, мудро, замысловато сделанный, мастерски сработанный, с умением и с расчетом устроенный»*. Якщо це так, то, педагогічну майстерність не можна пов'язувати лише з якимось особливим природним даром, ототожнювати з випадкованими якостями. Адже нахили, здібності не передаються за наступництвом. Людина через генно-хромосомну структуру отримує лише задатки, генотипні утворення, що слугують передумовою розвитку і формування пев-

них якостей і зокрема, педагогічної майстерності. Звідси, педагогічна майстерність включає низку структурних компонентів: морально-духовні вартості, професійні знання, соціально-педагогічні якості, психолого-педагогічні уміння, педагогічну інноваційну технологію тощо. Через те, педагогу окрім особливої фахової інформації, обов'язково потрібний певний мінімум психолого-педагогічних знань і умінь. Таким чином, професіоналізм викладача - це не просто високий рівень знань і умінь, а певна системна організації його психології і свідомості, обумовленої ерудицією і особистісними якостями. Це ще й висока місія у затвердженні людини в людині. М.О.Бердяєв вважав, що цінність особистості є вища ієрархічна цінність духовного порядку. Особистість є мікрокосм [7, с. 256].

Слід зауважити, що цілеспрямована життєва позиція і громадянські чесноти, основною складовою яких є самосвідомість і розвинене почуття відповідальності за все те, що відбувається в країні і в світі, також є атрибутивним компонентом найліпшої моделі викладача. Звідси, однією з визначальних умов самосвідомості педагога виступає його високий рівень іманентної культури, тобто *«інтелігентності його душі»*.

Відомо, що можна отримати вищу освіту, але при цьому не стати інтелігентною людиною. Інтелігентність не дається разом з дипломом, а активно формується в процесі самовиховання. Організація ж цього процесу, прищеплення відповідних навичок і глибокої потреби у ньому також є вельми складною і одночасно конче необхідною якістю викладача. *Повноцінна інтелігентність включає, перш за все:* адекватну історичній добі парадигму мислення; евристику і креативну спрямованість інтелектуального пошуку; культуру маєтики і еротетики в спілкуванні; емпатичну і комплементарну культуру; уміння створювати і насолоджуватися художньо-просторовим середовищем; духовно-моральнісну і етичну культуру; орієнтацію в основних тенденціях розвитку суспільних відносин, а також в головних напрямках сучасної науки, культури і мистецтва.

В цьому контексті, на наше глибоке переконання, справжнім викладачем може стати тільки людина, яка дійсно закохана в педагогічну діяльність і як наслідок поважає студентів зі всіма їх лінощами, недбальством, юнацьким максималізмом тощо, які вона своєю діяльністю і своєю люб'язністю прагне спрямувати в річище світської культури. Згідно Я.А.Коменського всі навчальні заклади повинні стати «майстернями гуманності». Але все це можливо досягти лише за умови бачення в кожному студенті неповторної особистості з її добрим, світлим і навіть естетично привабливим, унікальним потенціалом. Безликих, безвиразних студентів не існує, а є збайдужіле, індиферентне відношення викладача до особистості молоді людини. Знову виникає питан-

ня: «Чи винен студент в своїй особистісній «невизначеності», а можливо все залежить від байдужого, автобіографічного погляду спрямованого на нього?»

Чільне місце в педагогічній діяльності займає самосвідомість особистості педагога. Вона складається з таких чинників як: самопізнання, самовиховання і самовдосконалення, самодетерміація і самомоделювання перспективного розвитку тощо. Найважливішими інструментами при цьому виступають саморегуляція і самоорганізація. Саме у цьому полягає найважливіша передумова можливості *самоактуалізації*, *самомотивації* особистості педагога. Адже професійна компетентність, добра психолого-педагогічна підготовка збагачують викладача необхідними знаннями, уміннями і навичками, які знаходять застосування у його практичній професійній діяльності, формують здатність підготовки і прийняття вірних системних рішень. На переконання В.Г. Кременя, навіть найсучасніші комп'ютерні системи, високі комунікаційні технології, які без жодного сумніву, стимулюють динаміку і ефективність навчального процесу, ніхто і ніщо не зможе повністю витіснити і замінити мистецтво безпосереднього педагогічного діалогу «вчитель-учень». Тому особливо важливою є підготовка високопрофесійних педагогічних і науково-педагогічних працівників, що відповідають інтеграційному критерію «*педагогічна майстерність = мистецтво комунікації + новітні технології*». Не дарма в світовому середовищі у зв'язку з такою зміною парадигми педагогічних функцій з'явився спеціальний термін *facilitator* - сприяючий, такий, що полегшує, допомагає вчитися. Мимоволі виникає питання: «А чи кожний викладач використовує колосальний методичний арсенал, починаючи від маєвтики і закінчуючи сучасними інноваційними технологіями, для допомоги студенту в оволодінні новітніми знаннями?»

Цілком природно, що не тільки професійна діяльність, а й характер спілкування та його ефективність, а відтак і психологічний клімат взаємовідносин між студентами і викладачем істотною мірою визначаються рівнем духовної культури кожного учасника навчально-виховного процесу. Тому такого великого значення набуває мовленнєва практика майбутніх фахівців в процесі їх професійної освіти. Більше того, вона, на наш погляд, має розглядатись як один з невід'ємних елементів професійної компетенції сучасного фахівця, особливо коли йдеться мова про представників гуманітарно-технічної еліти країни.

Сьогоднішня доросла освічена людина застосовує 6-9 тис. слів, проте словниковий запас справжніх майстрів слова, як правило, значно багатший. Відомо, наприклад, що В. Шекспір використовував близько 15 тис. слів, М.Сервантес – близько 17 тис. слів, М. Гоголь – близько 10 тис. слів, Т.Шевченко, І. Франко – понад 20 тис. слів, О.Пушкін – понад 34. Отже, багатство мовлення – це використання мовниками великої кількості мовних номусів – слів, суджень, умовиводів тощо. Існує прямий зв'язок багатства і

різноманітності мовлення, адже чим багатобарвніше мовлення, тим воно яскравіше і естетично привабливіше. Адже як ми розмовляємо, так ми і кмітуємо; які наші думки, такі наші дії; які наші слова, такі наші почуття, вчинки і відносини до людей і навіть до рослин, тварин і речей.

Слід зауважити, що мовленнєва діяльність (саме так, *діяльність*) тісно пов'язана з точністю, яка є попередньою умовою логічності, що забезпечує лапідарне і разом з цим, коректне, змістовно насичене і навіть прекрасне за формою відображення дійсності. Ще в античності виключно високо цінувалася здатність самотійно висловлювати той або інший мисленевий пасаж про певне, навіть прозаїчне, явище або річ. Більш того випускником ліцею вважався лише той, хто запропонував свій унікальний погляд, спосіб і форму викладу проблеми. Так, в «Метафізиці» Арістотель помічає: «розум мислить сам себе, він є мислення про мислення». І тут раптово виникає цікава несподіванка. Арістотель ставить риторичне питання: «а чи є в деяких випадках саме знання (предмет) знання»? [8. с. 316].

Отож, логіка традиційно займає особливе місце в наукових побудовах, світоглядних філософських системах і культурі взагалі. Вона не тільки детермінує точність і зумовлює дисципліну суджень, але надає можливість педагогу лапідарно викласти сутнісну сторону наукової концепції і світоглядну позицію самого викладача. Як наслідок, педагоги, які бездоганно володіють законами, принципами і формами логічної культури завжди користуються повагою у студентів. На наше глибоке переконання, у методиці формування культури мови і мовлення слід поєднувати розумові, етичні й естетичні завдання навчання. Слово й наочність, мова й викладання навчальних дисциплін – стиль мислення як одне з понять, в якому реалізується *самосвідомість* особи педагога, покликані впливати на загальний розвиток культури мови й мовлення студентів – майбутніх представників гуманітарно-технічної еліти України.

Слід звернути увагу на те, що моральна відповідальність педагога зумовлена тим, що значна частина людей є безвідповідальними не тільки перед загалом, а й у відношенні до самих себе, особливо це стосується більшості керівників різного рівня управління. Такий стан речей не свідчить про те, що вони такими є від природи, сутність полягає в тому, що вони не знають іманентної природи моральнісної відповідальності та психологічних та естетичних наслідків її дії на особистість. Тому педагог повинен сам стати взірцем особистісних чеснот, високої шляхетної людяності, моральнісної відповідальності, щоб виховувати у студентів почуття високої гідності за свої вчинки, свою діяльність та поведінку і неодмінно в формі прекрасного. З цього приводу чітко і переконливо підкреслює існування безпосереднього зв'язку між відчуттям краси і розвитком креативних здібностей людини філософ і педа-

гог І.А.Зязюн, за словами якого «без здатності відчувати красу, захоплюватися нею, дивуватися, цінувати дивні творіння людських рук неможлива особистісна творчість»[9, с.178].

Саме такі визначальні світові тенденції сучасного етапу в розвитку науки і освіти диктують нові вимоги до особистості викладача. Це повинен бути фахівець, якому властиві висока духовність, етико-естетичні принципи і переконання, загальна культура, інноваційний характер мислення і системний підхід до аналізу проблемних ситуацій виробничого, наукового чи навчального характеру. В цьому ряду своєрідних канонів, однією з найголовніших вимог до особистості викладача є глибоке усвідомленні ним самоцінності особистості кожного студента, люб'язне, трепетне відношення до його *Я-простору*, до його утаємниченої душі. Відповідно до цього відбувається зміна цілей, змісту і структури художньої та інженерно-технічної освіти. Ми поставили їх рядом, тому що вони мають діалектично доповнювати одна одну і лише в такому дієвому поєднанні кожна із них буде повноцінною складовою в системі гуманітарно-технічної вищої освіти.

Сучасний педагог вищого навчального закладу зобов'язаний на рівні категоричного імперативу одночасно виступати як викладач, як дослідник, як інноваційний технолог, як вихователь і як виняткова високообдарована індивідуальність. Справжній педагог-професіонал - це *Особистість* з великої літери, яка одержима пошуком нових знань і в такій же мірі бажанням ділитися результатами своїх досліджень зі студентами. Адже віддавши деяку частку знань, неодмінно виникає настрій постійно її поповнювати, оскільки лише, той хто постійно ділиться знаннями є господарем своїх знань, в іншому ж разі він залишається рабом обмежених, замкнених на себе, знань. При цьому педагог своєю діяльністю, своїм відношенням до справи, до своєї професії і науки фактично здійснює величезний виховний вплив на студентів, не прикладаючи, здавалося б зовні, ніяких спеціальних зусиль для цього. Але це тільки зовні так уявляється. В дійсності він постійно працює і видає наукові праці, підручники, навчальні посібники, організовує науково-теоретичні конференції, дієво приймає участь в роботі міжнародних конгресів тощо. Студенти все це спостерігають і намагаються наслідувати працелюбності свого викладача. Вони завжди **віддають перевагу всебічно освіченим і цікавим особистостям і підсвідомо вірять, що навчання дозволить їм стати такими ж цікавими і змістовними як і їх улюблені педагоги і тому прагнуть швидше і глибше опанувати відповідні знання і навіть манери своїх авторитетних лідерів.** Чи не найкращою ілюстрацією святого відношення до педагогічної діяльності є постать професора НТУ «ХПІ» *Олександра Семеновича Пономарьова*. Він завжди **привертає увагу студентів і**

аспірантів перш за все до правильно виконаних завдань, а не до їх помилок. Культивує звичку до успіху на основі позитивного досвіду. Будує різноманітні структури завдання таким чином і з такою метою, щоб фундаментально і різнобічного пізнати проблеми, а також для того, щоб уникнути плутанини, яка інколи зустрічається в літературі. Знайде час для того, щоб показати студентам, як можна застосувати знання в «реальній дійсності». Дає можливість кращим студентам застосувати свої навички, допомагаючи тим із них, які відстають з тієї чи іншої причини у навчанні. Заохочує студентів до діалогового спілкування, що сприяє формуванню критичного мислення і створює у студентів декілька точок зору з погляду на один і той же предмет дослідження. Коли студенти опиняються в пізнавальній скруті він обов'язково повертається до більш знайомого матеріалу для того, щоб вселити в них віру в успіх. Тому сильним мотиватором його студентів у навчання є упевненість в тому, що професор Пономарьов О.С. завжди допоможе або підкаже щось цінне і виняткове на шляху до коректного сприйняття дійсності й себе в цій безграничній царині.

І навпаки, той викладач, який постійно повчає, докоряє студентів в їх «інтелектуальній слабкості» і при цьому не знайомить з наслідками (їх у нього не має) своїх досягнень в науково-методичній роботі (саме роботі, а не творчій діяльності), такий педагог скривджує саму суть навчання і виховання у вищій школі. Як тут не згадати думку О.І.Герцена про те, що важких наук немає, є тільки важке викладання, тобто таке, що виявляється непереварюваним [10, с.28]. В цьому ж контексті можна послатися на перлини думок античних філософів у яких наголошується про те, що тільки *Особистість* може виховати *Особистість*. Тому і не дивно, що зразок для наслідування залишається в пам'яті студентів довше і міцніше, ніж найсправедливіша критика.

Таким чином, створення сучасної гуманістичної педагогіки вимагає й відповідного *нового образу педагога*. Він для свого гармонійного розвитку зобов'язаний занурюватися в існуюче національне і глобалістичне культурне середовище через засвоєння знань в галузі природознавства, історії науки і техніки, філософії, економіки, психології, літератури і мистецтва тощо. Отже, людинолюбність в діяльності фахівця полягає саме у тому, що дієві постулати гуманізму затверджуються в свідомості студента, які надають йому можливість усвідомити свою мету і цілі, свої права і обов'язки, а також моральнісну відповідальність за наслідки своїх дій в трьох модусах простору-часу .

Адже людина завжди ревно і гордовито відноситься до своїх дій, в які вкладений її унікальний творчий потенціал. Саме останній її відмежовує від інших індивідуумів. І навпаки, вона завжди засмучується, якщо її здібностей

не потребує суспільство, або її здібності попросту ігноруються через їх примітивізм. Такай, своерідний остракізм згубно позначається на психіці людини і зрештою на психосоматичному стані її здоров'я. А хвора людина як відомо завжди соціально пасивна і не зручна на всіх рівнях життєдіяльності суспільства. Фігуруючи незадоволеною і як наслідок роздратованою в своїй недосконалоості людина автоматично вибуває із процесу створення як соціального простору, так, природно, і простору власного повноцінного існування.

І в цій титанічній діяльності (по створенню *Я-простору* і просторів соціуму) людина могла б не виживати, а жити і насолоджуватися повноцінним у всіх аспектах життям. Оскільки щаслива та людина, яка постійно осягає і створює власний Я-простір, само стверджує себе в безмежних можливостях реальної дійсності. А це і є, врешті-решт смислосзначиме (в формі прекрасного) життя кожної людини і як наслідок, сприяє повноцінному існуванню складної системи – природа - суспільство.

Підсумовуючи особисті розмисли з приводу лише декількох складників цілісної, всебічно розвиненої особистості педагога **приходимо висновку** про те, їх незмірно більше — як і яскравих неповторних індивідуальностей. Однак і ці акценти говорять про те, що інноваційні технології не можуть існувати без обдарованих, одержимих, сумлінних, мудрих, прозорливих, безкорисливих педагогів. Для останніх вищий навчальний заклад — це повноцінне, багатогранне згідно законів прекрасного життя на благо майбутніх поколінь

Список літератури: 1. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. – К.: МАУП, 2000- 312 с. 2. Ягунов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с. 3. Гончаренко С.У. Методика як наука. – Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2002. – 180 с. 4. Пономарьов О.С. Морально-етичні аспекти професійної педагогічної діяльності // Наукові праці. Педагогічні науки. Миколаїв: МГДУ ім. П.Могили, 2003. Вип. 15. 5. Макбурні Г. Глобалізація: нова парадигма політики вищої школи // Вища школа. – 2001. - № 1. – С. 104 -119. 6. Зимняя И.А. Педагогическая психология. – М.: Логос, 1999. – 240 с. 7. Бердяев Н.А. О назначении человека / Мир философия. – М.: Изд-во политической литературы. – 424 с. 8. Аристотель Метафизика – М.: Логос, 2004. – 364 с. 9. Зязюн І.А. Педагогіка добра: ідеали і реалії. –К.: МАУП, 2000. - 312 с. 10. Герцен А.И. Введение в педагогическую деятельность. – М., 2005. – 268 с.

С.М.Пазиніч

ФІЛОСОФСЬКИЙ ПОГЛЯД НА ПЕДАГОГІЧНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ПОТРЕБ СУЧАСНОСТІ

Досліджуються, обґрунтовуються і систематизуються такі актуальні проблеми, як психологічно моральнісні, еротетикоемпатичні, формально логічні, а також системно стильові аспекти викладання у навчальному процесі. Окреслені можливі шляхи і напрямки їх розв'язання і показано роль і місце особистості педагога в навчально-виховній діяльності вищої школи.

С.М.Пазынич

ФИЛОСОФСКИЙ ВЗГЛЯД НА ПЕДАГОГИЧЕСКУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В СИСТЕМЕ ПОТРЕБНОСТЕЙ СОВРЕМЕННОСТИ

Исследуются, обосновываются и систематизируются такие актуальные проблемы, как психологические нравственные, эротетикоэмпатические, формально логические, а также системно стилевые аспекты преподавания в учебном процессе. Очерчены возможные пути и направления их решения и показана роль и место личности педагога в учебно-воспитательной деятельности высшей школы.

S.M.Pazynich

PHILOSOPHICAL LOOK TO PEDAGOGICAL ACTIVITY IN SYSTEM OF NECESSITIES OF CONTEMPORANEITY

Probed, grounded and systematized such issues of the day, as psychological moral, erotetikoempaticheskies, formal logical, and also system stylish aspects of teaching in an educational process. Possible ways and directions of their decision are outlined and a role and place of personality of teacher is shown in teaching and educational activity of higher school.

Стаття надійшла до редакції 26.05.2010

УДК 159

*О. Л. Товажнянська,
м. Харків, Україна*

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Загальна постановка проблеми. Ситуація, що склалася сьогодні в Україні з якістю освіти взагалі й підготовки кадрів у вищій школі набула характеру однієї з найважливіших національних проблем. Справа не тільки в тому, що жоден з українських університетів за своїм рейтингом не потрапляє навіть в тисячу провідних навчальних закладів, які формуються міжнародни-